CATÀLEG DE

PLANTES AUTÒCTONES

del viver forestal de les Illes Balears

90 ANIVERSARI · 1933/2023

CEFOR MENUT

CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

CATÀLEG DE

PLANTES AUTÒCTONES

del viver forestal de les Illes Balears

GOIB CONSELLERIA MEDI AMBIENT I TERRITORI

CEFOR MENUT
CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

XARXA FORESTAL

Aquest catàleg té com a objectiu facilitar a la ciutadania el coneixement de les espècies autòctones que es produeixen en el viver del Centre Forestal de les Illes Balears - Finca de Menut (CEFOR). Aquestes poden constituir una alternativa a les plantes al·lòctones (no pròpies d'un territori) que emprem en els nostres jardins, evitant així que moltes d'aquestes plantes al·lòctones es puguin convertir en invasores quan es naturalitzen i es dispersen pel nostre entorn natural.

A la finca de Menut es va ubicar el viver forestal promogut pel Districte Forestal, l'any 1933. En l'actualitat forma part del Centre Forestal de les Illes Balears (CEFOR). Des d'aleshores, el centre ha passat per diferents fases, més o menys actives, tot i que la prioritat sempre ha estat la producció de planta forestal autòctona de qualitat de les Illes Balears.

En els darrers anys s'han anat incorporant altres funcions, com a centre d'investigació i innovació forestal, de conservació dels recursos genètics forestals en el banc de llavors, de divulgació de la cultura forestal i de la prevenció d'incendis mitjançant la sensibilització forestal.

Tota la planta que s'hi produeix disposa de la seva traçabilitat, des de la recollida de la llavor fins com i quan

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

s'ha produït, a més a més, disposa del seu Passaport Fitosanitari. La recollida de llavors o de propàguls es realitza arreu de totes les Illes per tal de preservar la diversitat genètica de les espècies.

Aquestes plantes produïdes en el CEFOR es destinen principalment a:

» **Reforestacions** i **restauracions** d'hàbitats, i **plans de recuperació d'espècies vegetals** (en situació de perill d'extinció) que efectua la pròpia Conselleria o altres institucions.

» **Jardineria mediterrània** de baix manteniment i amb un consum reduït d'aigua.

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

Reforestacions i restauracions d'hàbitats

Una reforestació consisteix a plantar arbres en àrees que alguna vegada han estat cobertes de bosc, però que han estat degradades o desforestades a causa de l'activitat humana o a altres impactes com són els incendis forestals. Té com a objectiu restaurar els ecosistemes forestals i augmentar la cobertura de boscos per proporcionar una ampla gamma de beneficis, com per exemple la conservació de la biodiversitat, la protecció del sòl, la mitigació del canvi climàtic, la captura de carboni i la millora de la infiltració d'aigua als aqüífers.

La idea d'una restauració d'hàbitats és la mateixa que en una reforestació, però en aquest cas canvia una mica l'objectiu, que no és només aconseguir una cobertura boscosa, sinó que pot ser aconseguir un hàbitat determinat, encara que aquest no disposi d'arbres. Els beneficis d'una restauració d'hàbitats degradats són els mateixos que els d'una reforestació.

Per tal de destriar les espècies i ajudar a aconseguir aquests objectius, al catàleg hi trobareu una petita descripció de cada un dels boscos presents a les Illes Balears, així com les plantes que es produeixen al viver i que poden ser utilitzades com a espècies clau per a la recuperació de cada tipus de bosc o hàbitat.

Jardineria mediterrània
amb plantes autòctones

En els últims anys han aparegut diversos conceptes en el camp de la jardineria, com ara la jardineria sostenible, de baix manteniment, xerojardineria o mediterrània, però sovint aquests termes s'han buidat de significat.

A l'hora de dissenyar un jardí, és important tenir en compte la natura com a la nostra aliada i establir un equilibri entre el jardí i el seu entorn. Això implica observar la biodiversitat de la zona en què volem establir el jardí i plantar les espècies vegetals que mantenguin o fins i tot millorin la biodiversitat. A més, cal seleccionar espècies adaptades a l'entorn per evitar costos elevats de manteniment i tenir tolerància amb les espècies, tant vegetals com animals, que colonitzaran el nostre jardí. Malauradament, encara és comú pensar que tot allò que no estava previst a un jardí ha de ser erradicat, com són per exemple les mal anomenades "males herbes".

És impossible esperar que un jardí estigui totalment separat de la natura que l'envolta. Les plantes no es mantenen estàtiques ni aïllades, sinó que interactuen amb altres plantes, animals i microorganismes del seu entorn. Les plantes del nostre jardí poden ser una zona de nidificació, un refugi o una font d'aliment per a la fauna local.

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

Les plantes atrauen o repel·leixen insectes i se poden comunicar entre si, intercanviant substàncies químiques. També col·laboren i competeixen pels recursos, es propaguen, retrocedeixen i reaccionen als canvis estacionals.

Quan creem un espai verd tenim control sobre on plantem, però tot el que passa a partir d'aquest moment al seu voltant és part d'un engranatge que no sempre és fàcil de predir. Aquesta imprevisibilitat i el canvi són motors de la biodiversitat, però també ho és el coneixement que anem adquirint. Crear i gestionar un jardí amb aquesta filosofia és un repte que implica aprendre a observar. Aquesta observació ens ajuda a connectar amb l'entorn natural i ens proporciona els coneixements necessaris per dirigir els jardins cap a l'equilibri adequat entre les persones i la natura.

Els sistemes insulars són fràgils i vulnerables a l'arribada de noves espècies (animals i vegetals) en un món globalitzat. La jardineria ornamental tradicional suposa una de les principals fonts d'introducció de plantes foranes (també conegudes com a exòtiques o al·lòctones) que han incrementat el perill d'invasions biològiques o l'arribada de noves malalties com és la *Xylella* o el cas de la introducció de la serp de ferradura.

A les Illes Balears s'han comptabilitzat al voltant de 600 espècies vegetals exòtiques de les quals 100 poden tenir potencial invasor del medi natural, 44 d'aquestes figuren en el «Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras» (Real Decreto 630/2013, de 2 d'agost). Moltes d'aquestes són plantes ornamentals amb un elevat potencial invasor, i al Decret **queda prohibida la seva possessió, el transport, el tràfic i el comerç d'exemplars vius o morts.** Hi trobem plantes que s'han utilitzat

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

tradicionalment en jardineria com són: *Agave americana*, *Ailanthus altissima*, *Araujia sericifera*, *Asparagus asparagoides*, *Carpobrotus* spp., *Cortaderia* spp., *Cylindropuntia* spp., *Ipomoea indica*, *Opuntia* sp. pl., *Pennisetum* sp. pl., *Senecio inaequidens*, *Tradescantia fluminensis*, etc.

En un context de canvi climàtic com el que estem vivint i davant del perill de l'arribada de noves espècies més adaptades a les noves condicions, com són l'augment de la temperatura i la disminució de la pluviometria, caldrà avaluar el risc d'invasió d'aquestes plantes, de les quals encara es desconeix el comportament.

Opuntia ficus-indica

Carpobrotus sp.

Agave americana

Opuntia humifusa

La ciutadania i el sector de la jardineria en general tenen així la responsabilitat d'evitar la propagació al medi natural d'aquestes espècies potencialment invasores, que poden representar una amenaça. Aquest catàleg vol promoure uns coneixements per fer una gestió apropiada, per tal d'evitar plantar espècies foranes que poden colonitzar el medi natural, desplaçar la flora autòctona i canviar el paisatge. Per això, triar plantes autòctones de les Illes Balears i produïdes aquí, suposa apostar per cuidar el nostre paisatge, la nostra flora, la nostra fauna i fins i tot el nostre propi benestar.

Des del CEFOR s'ha elaborat aquest catàleg com una eina per donar a conèixer i oferir informació sobre les diferents espècies produïdes al viver. Cal dir que **no totes les espècies estan disponibles a totes les campanyes, i a vegades algunes espècies poden estar exhaurides.**

Prèvia sol·licitud administrativa, es pot donar planta de forma gratuïta amb finalitats didàctiques i de sensibilització forestal a centres educatius, aules de natura, tallers, fundacions i entitats sense ànim de lucre. I per últim s'entrega subjecta a preus públics, a empreses forestals i de jardineria i al públic en general.

Com utilitzar aquest catàleg

El catàleg s'articula com a llista d'espècies amb el nom científic, un nom popular, la distribució per illes, l'hàbitat forestal on poden viure, la mida mitjana que pot arribar a tenir cada espècie, l'època i color de la floració i de la fructificació. També altres aspectes com si disposen de fruits secs o carnosos, les necessitats hídriques, la insolació que necessiten, el seu port, si són resistents a l'esprai marí o a condicions salines, si atreuen papallones, l'interès apícola tant per pol·len com per nèctar, si atrauen ocells, si són resistents als herbívors, si són plantes aromàtiques, si són adients per fer bardisses, si són plantes espinoses, si tenen parts comestibles o són tòxiques i per últim si es poden utilitzar per fer infusions o com a condiment. Aquí teniu la llegenda explicativa de cada concepte:

Llegenda

ENDEMISME: Si: ☑ No: ☐

ILLES

Ma.: Mallorca | Me.: Menorca | Ei.: Eivissa
For.: Formentera | Ca.: Cabrera | Dra.: Dragonera

ÈPOCA FLORACIÓ / FRUCTIFICACIÓ:

Primavera | Estiu | Tardor | Hivern

TIPUS FRUIT:

S: Sec **C**: Carnós

NECESSITATS HÍDRIQUES

Baixes | Mitjanes | Elevades

INSOLACIÓ:

Directe | Ombra o semiombra

PORT:

Arbre | Arbust | Mata herbàcia o llenyosa

TOLERÀNCIA SALINITAT:

(res) Gens tolerant | * Tolerant | ** Molt tolerant

ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS (NÈCTAR / POL·LEN):

Baix interés
Interés mitjà
Interés elevat
m: Planta productora de melats

ATREUEN:

Papallones | Ocells

RESISTENT A HERBÍVORS:

PER BARDISSA: Si: ☑ No: ☐

ESPINOSA: Si: ☑ No: ☐

AROMÀTICA: Si: ☑ No: ☐

PARTS COMESTIBLES:

Tija | Fulla | Fruit | Llavor
Tòxica

INFUSIÓ O CONDIMENT:

Índex
per nom científic | nom comú

Acer granatense | Rotaboc 35
Achillea maritima | Herba de Trucadors 27
Ammophila arenaria | Borró 27
Ampelodesmos mauritanicus | Càrritx 11
Anagyris foetida | Garrover del dimoni 19
Anthemis maritima | Bolig de mar 31
Anthyllis cytisoides | Albada 11
Arbutus unedo | Arboçera 15
Artemisia caerulescens subsp. *gallica* | Donzell marí 31
Asparagus horridus | Espereguera 19
Astragalus balearicus | Eixorba-rates negre 31
Buxus balearica | Boix 37
Calystegia soldanella | Campaneta de la mar 27
Capparis spinosa | Taparera 35
Carlina corymbosa | Card negre 19

Arbutus unedo

Celtis australis | Lledoner 23
Ceratonia siliqua | Garrover 19
Chamaerops humilis | Garballó 19
Cheirolophus intybaceus | Bracera de roca 35
Cistus albidus | Estepa blanca 11
Cistus clusii | Romaní mascle 27
Cistus creticus | Estèpera blava 11
Cistus monspeliensis | Estepa llimonenca 19
Cistus salviifolius | Estepa negra 11
Clematis flammula | Vidriella 23
Clinopodium rouyanum 37
Cneorum tricoccon | Olivella 19
Coronilla juncea | Coroneta 11
Coronilla valentina subsp. *glauca* | Carolina 19
Crataegus monogyna | Cirerer de pastor 23
Crithmum maritimum | Fonoll marí 31
Dianthus rupicola subsp. *bocchoriana* | Clavell de roca 35
Digitalis minor | Didalera 35
Ephedra fragilis | Trompera 19
Erica arborea | Bruc 15
Erica multiflora | Xiprell 11
Eryngium maritimum | Card marí 27
Euphorbia characias | Lletrera de visc 15
Euphorbia dendroides | Lletrerassa 20

Lomelosia cretica

Euphorbia pithyusa | Lletrera 20
Ferula communis | Canyaferla 20
Fraxinus angustifolia | Fleix 23
Fumana laevis 11
Glaucium flavum | Cascall marí 27
Globularia alypum | Cossiada 11
Halimium halimifolium | Estepa d'arenal 11
Hedera helix | Heura 15
Helianthemum caput-felis | Caps de moix 27
Helichrysum italicum subsp. *tyrrhenicum* | Sempreviva 31
Helichrysum stoechas | Flor de tot l'any 27
Helleborus foetidus | Palònia pudenta 15
Hippocrepis balearica | Violeta de penyal 35
Hypericum balearicum | Estepa joana 37

Hypericum perforatum | Herba de Sant Joan 23
Juncus acutus | Jonc 31
Juniperus oxycedrus subsp. *macrocarpa* | Càdec 27
Juniperus oxycedrus subsp. *oxycedrus* | Ginebró 12
Juniperus phoenicea subsp. *turbinata* | Savina 28
Launaea cervicornis | Socarrell 31
Laurus nobilis | Llorer 23
Lavandula dentata | Gal·landa 12
Lavandula stoechas | Tomaní 12
Limonium virgatum | Saladina 31
Lomelosia cretica | Col de penya 35
Lonicera implexa | Garravera 20
Lotus cytisoides | Trèvol de platja 28
Lotus dorycnium | Botja 20

Santolina magolica

Malva maritima | Malva 32
Medicago arborea | Alfals arbori 20
Medicago citrina | Alfals arbori marí 20
Myrtus communis | Murtera 15
Olea europaea | Ullastre 20
Ononis ramosissima | Alorens 28
Paeonia cambessedesii | Peònia 15
Pallenis maritima | Botó de foc 32
Pancratium maritimum | Lliri de mar 28
Phillyrea angustifolia | Aladern de fulla estreta 12
Phillyrea latifolia | Aladern de fulla ampla 15
Phillyrea media | Aladern menorquí 20
Phlomis italica | Estepa blanera 15
Pinus halepensis | Pi 12
Pinus pinaster | Pinastre 12
Pinus pinea | Pi ver 12
Pistacia lentiscus | Mata 21
Populus alba | Poll blanc 23
Populus nigra | Poll negre 23
Prunus spinosa | Aranyoner 23
Quercus cerrioides | Roure 24
Quercus coccifera | Coscoll 12
Quercus ilex | Alzina 16
Rhamnus alaternus | Llampúdol 21
Rhamnus ludovici-salvatoris | Llampúdol bord 16
Rubus ulmifolius | Abatzer 24
Ruscus aculeatus | Cirerer de betlem 16
Ruta chalepensis | Ruda 13

Myrtus communis

Ruta montana | Ruda de bosc 13
Salvia rosmarinus | Romaní 13
Santolina magonica | Camamil·la 32
Tamarix canariensis | Tamarell 32
Tamarix gallica | Tamarell 32
Teucrium asiaticum | Brutònica 37
Teucrium balearicum | Eixorba-rates blanc 37
Teucrium capitatum subsp. *majoricum* | Herba de Sant Ponç 13
Teucrium dunense | Herba de Sant Ponç de platja 28
Thinopyrum junceum | Fenàs de platja 28
Thymbra capitata | Frígola 13
Thymelaea velutina | Peu de milà 28
Ulmus minor | Om 24
Viburnum tinus | Marfull 16
Vinca difformis | Proenga 24
Viola alba | Viola 16
Vitex agnus-castus | Aloc 24

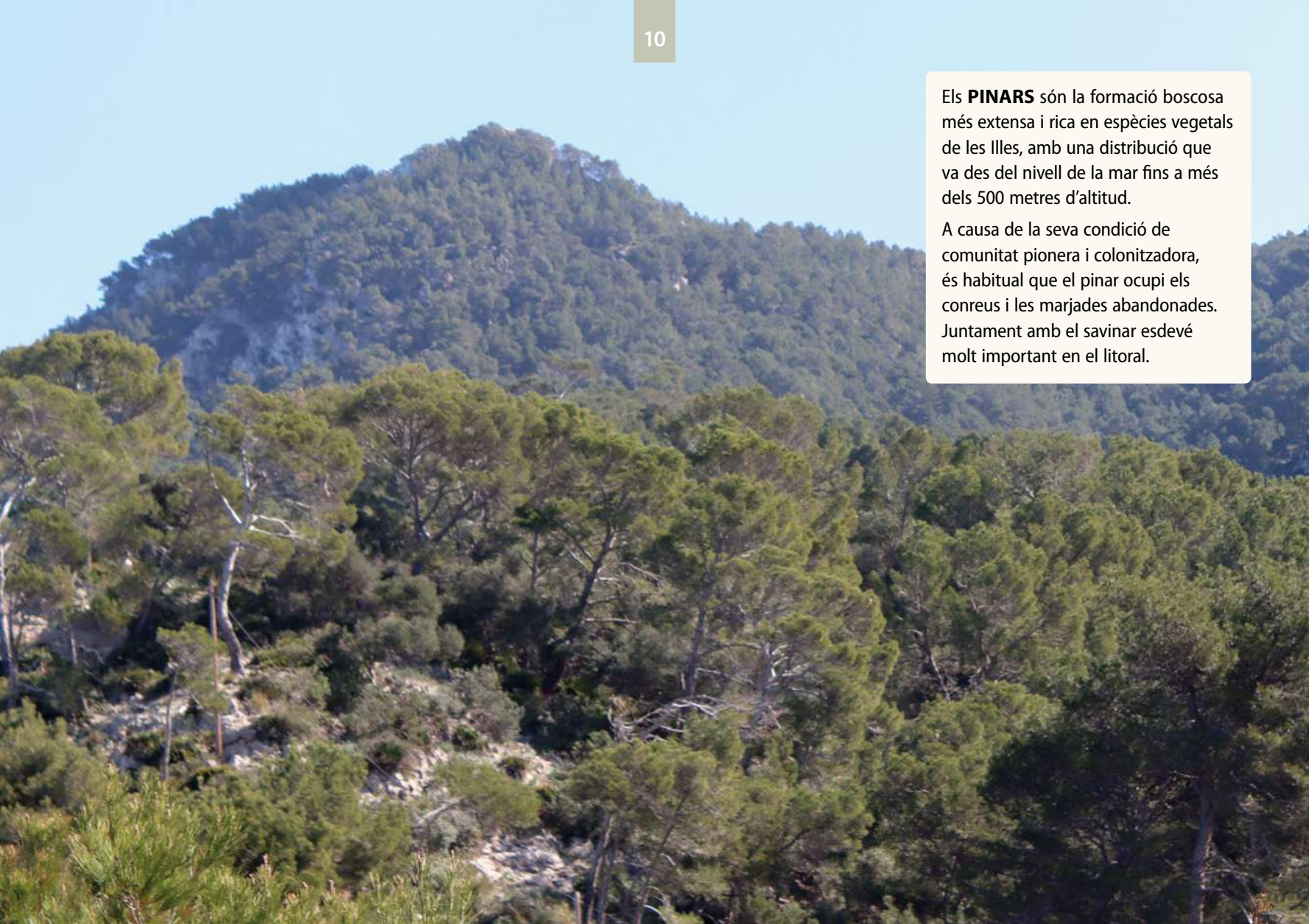

Els **PINARS** són la formació boscosa més extensa i rica en espècies vegetals de les Illes, amb una distribució que va des del nivell de la mar fins a més dels 500 metres d'altitud.

A causa de la seva condició de comunitat pionera i colonitzadora, és habitual que el pinar ocupi els conreus i les marjades abandonades. Juntament amb el savinar esdevé molt important en el litoral.

Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Ampelodesmos mauritanicus Càrritx		Ma. Me.	0,8-2	0,8-1									S														
Anthyllis cytisoides Albada		Ma. Ei. For. Dra.	0,8-1,2	0,8-1,2									S														
Cistus albidus Estepa blanca		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,6-1	0,6-1									S														
Cistus creticus Estèpera blava		Me.	0,4-0,8	0,6-0,8									S														
Cistus salviifolius Estepa negra		Ma. Me. Ei. For.	0,4-1	0,6-1									S														
Coronilla juncea Coroneta		Ma. Me.	0,4-0,6	0,4-0,6									S														
Erica multiflora Xiprell		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,5-1,5	0,5-1									S														
Fumana laevis		Ma. Me. Ei. For.	0,1-0,3	0,2-0,3									S														
Globularia alypum Cossiada		Ma. Me. Ei. Ca.	0,3-0,5	0,3-0,5									S														

Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m) ALÇADA	 AMPLADA	ÈPOCA FLORACIÓ	ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ	TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS NÈCTAR	 POL·LEN	ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
Halimium halimifolium Estepa d'arenal		Ma.	1-1,5	1-1,5			S						m								
Juniperus oxycedrus subsp. *oxycedrus* Ginebró		Ma. Me. Ei. For. Ca.	2-4	2-3			C												✔		
Lavandula dentata Gal·landa		Ma. Ei.	0,6-0,8	0,6-0,8			S						m						✔		
Lavandula stoechas Tomaní		Me.	0,2-0,4	0,2-0,4			S						m						✔		
Phillyrea angustifolia Aladern de fulla estreta		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,8-2	0,8-2			C				*						✔				
Pinus halepensis Pi		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	25	7-12			S														
Pinus pinaster Pinastre		Me.	25	7-12			S														
Pinus pinea Pi ver		Ma. Ei. For.	25	7-12			S														
Quercus coccifera Coscoll		Ma. Ei.	2-4	2-5			S						m					✔	✔		

Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Ruta chalepensis Ruda		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,3-0,5	0,3-0,4									S												✔		
Ruta montana Ruda de bosc		Ma.	0,1-0,5	0,2-0,4									S												✔		
Salvia rosmarinus (=*Rosmarinus officinalis*) Romaní		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,1-0,8	0,6-1,5									S												✔		
Teucrium capitatum subsp. *majoricum* Herba de Sant Ponç		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,1-0,3	0,2-0,5									S												✔		
Thymbra capitata Frígola		Ma. Ei. For.	0,2-0,5	0,3-0,7									S												✔		

Salvia rosmarinus

Pinus halepensis

Thymbra capitata

Juniperus oxycedrus subsp. *oxycedrus*

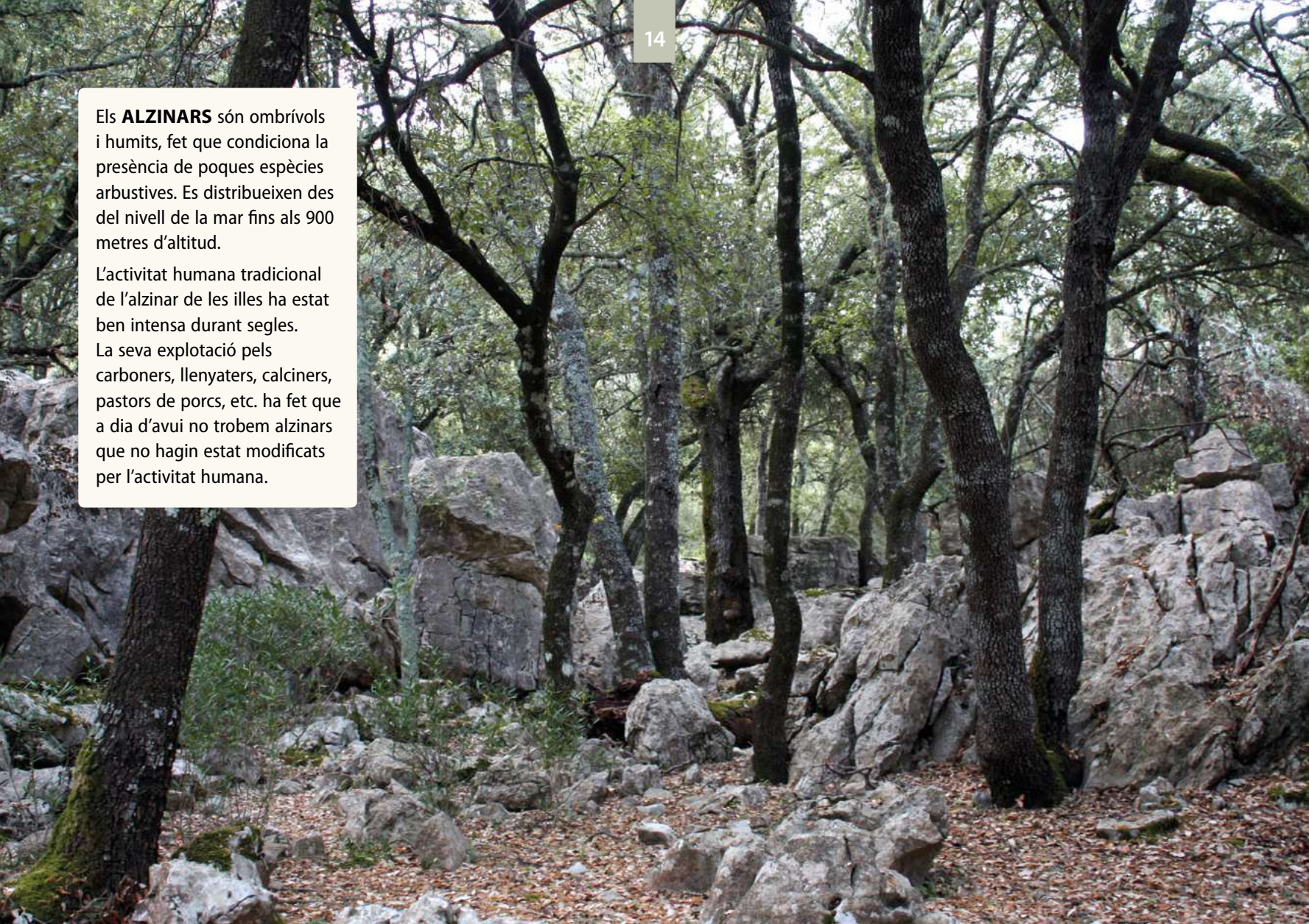

Els **ALZINARS** són ombrívols i humits, fet que condiciona la presència de poques espècies arbustives. Es distribueixen des del nivell de la mar fins als 900 metres d'altitud.

L'activitat humana tradicional de l'alzinar de les illes ha estat ben intensa durant segles. La seva explotació pels carboners, llenyaters, calciners, pastors de porcs, etc. ha fet que a dia d'avui no trobem alzinars que no hagin estat modificats per l'activitat humana.

Alzinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Arbutus unedo Arboçera		Ma Me Ei Fo Ca	5-10	1,5-4				✿		●			C	💧	☀	🌳		✿	✿		🐦	🐑	✔			🍎	
Erica arborea Bruc		Ma Me Ei Ca	2-5	2-3	✿			✿		●			S	💧	☀	🌳		✿	✿			🐑	✔				
Euphorbia characias Lletrera de visc		Ma Me Ca Dra	0,6-1	0,6-1	✿	✿				●			S	💧	☀	🌳						🐑				☠	
Hedera helix Heura		Ma Me Ei	15-20	15-20			✿			●			C	💧💧💧	☀	🌳		✿	✿			🐑					☕
Helleborus foetidus Palònia pudenta		Ma	0,3-0,6	0,3-0,6	✿			✿		●			S	💧	☀	🌳		✿				🐑				☠	
Myrtus communis Murtera		Ma Me Ei	0,8-4	1-3	✿	✿					●		C	💧	☀	🌳		✿	✿		🐦	🐑	✔		✔	🍎	
Paeonia cambessedesii Peònia	✔	Ma Me Ca	0,3-0,8	0,3-0,8	✿					●			C	💧	☀	🌳		✿	✿								
Phillyrea latifolia Aladern de fulla ampla		Ma Me	1-6	1-4	✿						●		C	💧	☀	🌳			✿		🐦		✔				
Phlomis italica Estepa blanera	✔	Ma Me	0,7-1	1-1,5	✿					●			S	💧	☀	🌳		✿				🐑					

Alzinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m) ALÇADA	 AMPLADA	ÈPOCA FLORACIÓ	ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ	TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS NÈCTAR	 POL·LEN	ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
Quercus ilex Alzina		Ma. Me.	10-20	4-10			S						m				✔				
Rhamnus ludovici-salvatoris Llampúdol bord	✔	Ma. Me. Ca.	1-2	1-1,5			C										✔				
Ruscus aculeatus Cirerer de betlem		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,4-1,2	0,4-1,5			C											✔			
Viburnum tinus Marfull		Ma. Me. Ei.	1,5-3,5	1,5-2			C										✔				
Viola alba subsp. *dehnhartii* Viola		Ma.	0,1-0,2	0,1-0,4			S														

Viburnum tinus

Viola alba subsp. *dehnhartii*

Quercus ilex

Arbutus unedo

Myrtus communis

Quercus ilex

Hedera helix

Arbutus unedo

Paeonia cambessedesii

Els **ULLASTRARS** són un dels exponents més representatius de la vegetació mediterrània pel seu caràcter càlid i sec, plenament adaptat a les dures condicions del clima.

Diversifiquen el paisatge insular i són font indispensable d'aliment i recursos per a la fauna.

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Anagyris foetida Garrover del dimoni		Ma. Me. Ei.	2-3	2-3				✽		🍎			S	💧	☼	🌰					🐦	🐂			✔	☠	
Asparagus horridus Espereguera		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,3-0,6	0,3-0,6			✽			🍎			C	💧	☼	🌿	✽✽	🐝	🐝			🐂		✔		🌵	
Carlina corymbosa Card negre		Ma. Me. Ibiza. For. Ca.	0,2-0,4	0,3-0,5		✽				🍎			S	💧	☼	🌿	✽	🐝🐝	🐝	🦋	🐦	🐂		✔			
Ceratonia siliqua Garrover		Ma. Me. Ei. For. Ca.	10	3-8		✽	✽			🍎	🍎		C	💧	☼	🌳		🐝🐝🐝	🐝🐝 m				✔			🍎	
Chamaerops humilis Garballó		Ma. Me. Ei.	1-6	1-3	✽					🍎			C	💧	☼	🌰			🐝🐝			🐂		✔		🌵	
Cistus monspeliensis Estepa llimonenca		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,5-1	0,5-1	❄					🍎			S	💧	☼	🌰			🐝🐝🐝			🐂					
Cneorum tricoccon Olivella		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,4-0,8	0,4-0,8	✽		✽		🍎		🍎		C	💧	☼	🌰						🐂					
Coronilla valentina subsp. *glauca* Carolina		Ma. Me.	0,8-1,2	0,8-1,2	✽			✽		🍎			S	💧	☼	🌿		🐝									
Ephedra fragilis Trompera		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	2-3	2-3	✽					🍎			C	💧	☼	🌰	✽										

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Euphorbia dendroides Lletrerassa		Ma. Me. Ca. Dra.	1-2	1-2									S														
Euphorbia pithyusa Lletrera		Ma. Me. Ei. Dra.	0,3-0,7	0,3-0,5									S				*										
Ferula communis Canyaferla		Ma. Me. Ei. For. Ca.	2-3	1-2									S														
Lonicera implexa Garravera		Ma. Me. Ei. For. Ca.	2,5	0,8-2									S														
Lotus dorycnium (=Dorycnium pentaphyllum) Botja		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,2-1	0,3-1									S														
Medicago arborea Alfals arbori		Ma. Me. Ei.	0,8-1,5	0,8-1									S				*						✔				
Medicago citrina Alfals arbori marí		Ei. Ca.	1-2	1-2									S				* *						✔				
Olea europaea Ullastre		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,8-10	1-15									C				*						✔				
Phillyrea media Aladern menorquí		Ma. Me.	0,8-2	0,8-3									C				*						✔				

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m) ALÇADA	 AMPLADA	ÈPOCA FLORACIÓ	ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ	TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS NÈCTAR	 POL·LEN	ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
Pistacia lentiscus Mata		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,6-7	0,8-6			C										✔				
Rhamnus alaternus Llampúdol		Ma. Me. Ei.	1-8	1-6			C										✔				

Chamaerops humilis

Cistus monspeliensis

Pistacia lentiscus

Cneorum tricoccon

Els **BOSCOS DE RIBERA** i **VEGETACIÓ DE TORRENTS** no ocupen grans extensions, però són formacions d'enorme interès per les funcions biològiques i ambientals que generen, com són la regulació del cicle de l'aigua, la mobilització de les espècies de fauna mitjançant la creació de corredors biològics i la generació d'un paisatge diversificat.

Ribera i torrents

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA													NÈCTAR	POL·LEN								
Celtis australis Lledoner		Ma.	20	10-20								C														
Clematis flammula Vidriella		Ma. Me. Ei.	1-2	2-3								S														
Crataegus monogyna Cirerer de pastor		Ma. Me.	2-5	1,5-3								C										✔	✔			
Fraxinus angustifolia Fleix		Ma.	10-20	4-6								S														
Hypericum perforatum Herba de Sant Joan		Ma. Me. Ei. For.	0,2-0,5	0,3-0,5								S														
Laurus nobilis Llorer		Ma. Me. Ei.	5-10	2-4								C										✔		✔		
Populus alba Poll blanc		Ma. Me.	10-30	5-10								S														
Populus nigra Poll negre		Ma. Me.	20-30	10-20								S														
Prunus spinosa Aranyoner		Ma. Me.	3-5	1-4								C										✔	✔			

Ribera i torrents

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m) ALÇADA	 AMPLADA	ÈPOCA FLORACIÓ	ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ	TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS NÈCTAR	 POL·LEN	ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
Quercus cerrioides Roure		Ma.	20	4-15			S						m				✔				
Rubus ulmifolius Abatzer		Ma. Me. Ei. Ca.	1-3	3-6			C										✔	✔			
Ulmus minor Om		Ma. Me. Ei.	20-30	8-10			S						m								
Vinca difformis Proenga		Ma. Me. Ei.	0,2-0,4	1-2			S														
Vitex agnus-castus Aloc		Ma. Me. Ei.	1,5-5	2-5			S										✔		✔		

Crataegus monogyna

Rubus ulmifolius

Laurus nobilis

Ulmus minor

Prunus spinosa

Hypericum perforatum

Populus alba

Vitex agnus-castus

Vinca difformis

La **VEGETACIÓ DE LES DUNES** i el bosc que s'hi desenvolupa, el **SAVINAR,** es caracteritza per l'adaptació a suportar forts vents que, juntament amb el tipus de sòl arenós, fa que les plantes que trobem en aquests ambients s'hagin hagut d'adaptar a la mobilitat de l'arena, i també a l'aridesa que això suposa.

Dunes i savinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Achillea maritima Herba de Trucadors		Ma. Me. Ei. For.	0,3-0,5	0,5-1									S				* *								✔		
Ammophila arenaria Borró		Ma. Me. Ei. For.	0,5-1	0,8-1									S				*										
Calystegia soldanella Campaneta de la mar		Ma. Me. Ei. For.	0,1-0,2	0,2-0,4									S				* *										
Cistus clusii Romaní mascle		Ma. Ei. For.	0,3-0,5	0,3-0,4									S														
Eryngium maritimum Card marí		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,4-0,6	0,4-0,6									S				* *							✔			
Glaucium flavum Cascall marí		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,3-0,7	0,4-0,6									S				* *										
Helianthemum caput-felis Caps de moix		Ma. Ei.	0,2-0,5	0,3-0,6									S				*										
Helichrysum stoechas Flor de tot l'any		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,2-0,5	0,3-0,6									S				*								✔		
Juniperus oxycedrus subsp. *macrocarpa* Càdec		Ma.	3-4	2-5									C				*								✔		

Dunes i savinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Juniperus phoenicea subsp. *turbinata* Savina		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	5	2-5									C														
Lotus cytisoides Trèvol de platja		Ma. Me. Ei. For.	0,1-0,2	0,4-1									S														
Ononis ramosissima Alorens		Ma. Ei. For.	0,2-0,5	0,3-0,6									S														
Pancratium maritimum Lliri de mar		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,3-0,4	0,3-0,4									S														
Teucrium dunense Herba de Sant Ponç de platja		Ma.	0,2-0,4	0,2-0,6									S														
Thinopyrum junceum (=*Elymus farctus*) Fenàs de platja		Ma. Me. Ei. For.	0,3-0,5	0,5-0,8									S														
Thymelaea velutina Peu de milà	✔	Ma. Me.	0,4-1	0,4-1									C														

Teucrium dunense

Ononis ramosissima

Helianthemum caput-felis

Achilea maritima

Glaucium flavum

Hellichrysum stoechas

Pancratium maritimum

Les formacions vegetals dels **SALOBRARS** i de la **COSTA**, es veuen abocades a suportar grans concentracions de sals procedents de l'aigua de la mar. Per això moltes espècies disposen de glàndules excretores de sals, o les van acumulant a les seves fulles i/o tiges fent-se carnoses.

En el cas de la vegetació del litoral rocós, hi trobem un conjunt d'espècies en forma de coixinets espinosos, fruit de la seva adaptació als ambients ventosos i salins de la costa balear.

Salobrars i costa

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Anthemis maritima Bolig de mar		Ma. Me. Ei.	0,2-0,4	0,4-0,8		✿				●	●		S	💧	☼	▲	**								✔		
Artemisia caerulescens subsp. *gallica* Donzell marí		Ma. Me.	0,1-0,4	0,3-0,5		✿	✿				●		S	💧	☼	▲	**					🐑			✔		
Astragalus balearicus Eixorba-rates negre	✔	Ma. Me. Ca.	0,1-0,3	0,1-0,3	✿					●			S	💧	☼	▲		🐝				🐑		✔			
Crithmum maritimum Fonoll marí		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,15-0,4	0,3-0,6		✿					●		S	💧	☼	▲	**	🐝	🐝			🐑				🍃	
Helichrysum italicum subsp. *tyrrhenicum* Sempreviva	✔	Ma.	0,3-0,6	0,4-0,6	✿	✿					●		S	💧	☼	▲	*		🐝🐝	🦋		🐑			✔		☕
Juncus acutus Jonc		Ma. Me. Ei. For.	0,6-1,2	0,6-1,2	✿					●			S	💧💧💧	☼	▲						🐑		✔			
Launaea cervicornis Socarrell	✔	Ma. Me. Dra.	0,1-0,2	0,1-0,3	✿						●		S	💧	☼	▲	*	🐝				🐑		✔			
Limonium virgatum Saladina		Ma. Me. For.	0,1-0,4	0,1-0,4			✿					●	S	💧💧	☼	▲	**	🐝🐝		🦋							

Salobrars i costa

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Malva subovata (=Lavatera maritima) Malva		Ma. Me. Ei. Ca.	0,5-1	0,5-0,8	✿	✿				●			S	💧	☼	◗	*	✳	✳✳								
Pallenis maritima (=Asteriscus maritimus) Botó de foc		Ma. Me. Ei. For. Dra.	0,2-0,4	0,3-0,5	✿	✿	✿				●		S	💧	☼	◗	**	✳	✳								
Santolina magonica Camamil·la	✔	Ma. Me.	0,3-0,4	0,4-0,6	✿	✿					●		S	💧	☼	◗	*	✳✳							✔		
Tamarix canariensis Tamarell		Ma. Me. Ei. For.	5-6	4-5	✿					●			S	💧💧	☼	◗	**	✳	✳✳				✔				
Tamarix gallica Tamarell		Ma. Me. Ei. For.	6-10	6-5	✿					●			S	💧💧	☼	◗	**	✳	✳✳				✔				

Santolina magonica

Launaea cervicornis

Artemisia caerulescens subsp. *gallica*

Juncus acutus

Crithmum maritimum

Tamarix sp.

Pallenis maritima

Els **PENYALS** són vertaders santuaris de biodiversitat insular degut a la seva especialització i a la gran quantitat d'endemismes que hi alberguen.

Les espècies que hi trobem sovint estan caracteritzades per flors vistoses degut a que han de cridar molt l'atenció als pol·linitzadors.

Viuen en un ambient pràcticament vertical i amb les plantes ben separades perquè només poden viure en les escletxes o en les petites acumulacions de sòl entre la roca.

Penyals

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Acer granatense Rotaboc		Ma.	3-6	2-3									S														
Capparis spinosa Taparera		Ma. Me. Ei.	0,2-0,5	0,6-1,5									C											✔			
Cheirolophus intybaceus Bracera de roca		Ma. Ei. For.	0,5-1	0,5-1									S														
Dianthus rupicola subsp. *bocchoriana* Clavell de roca	✔	Ma.	0,2-0,6	0,2-0,6									S														
Digitalis minor Didalera	✔	Ma. Me. Ca. Dra.	0,2-0,4	0,2-0,3									S														
Hippocrepis balearica Violeta de penyal	✔	Ma. Me. Ca. Dra.	0,3-0,5	0,5-1									S														
Lomelosia cretica Col de penya		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,4-0,8	0,4-0,8									S														

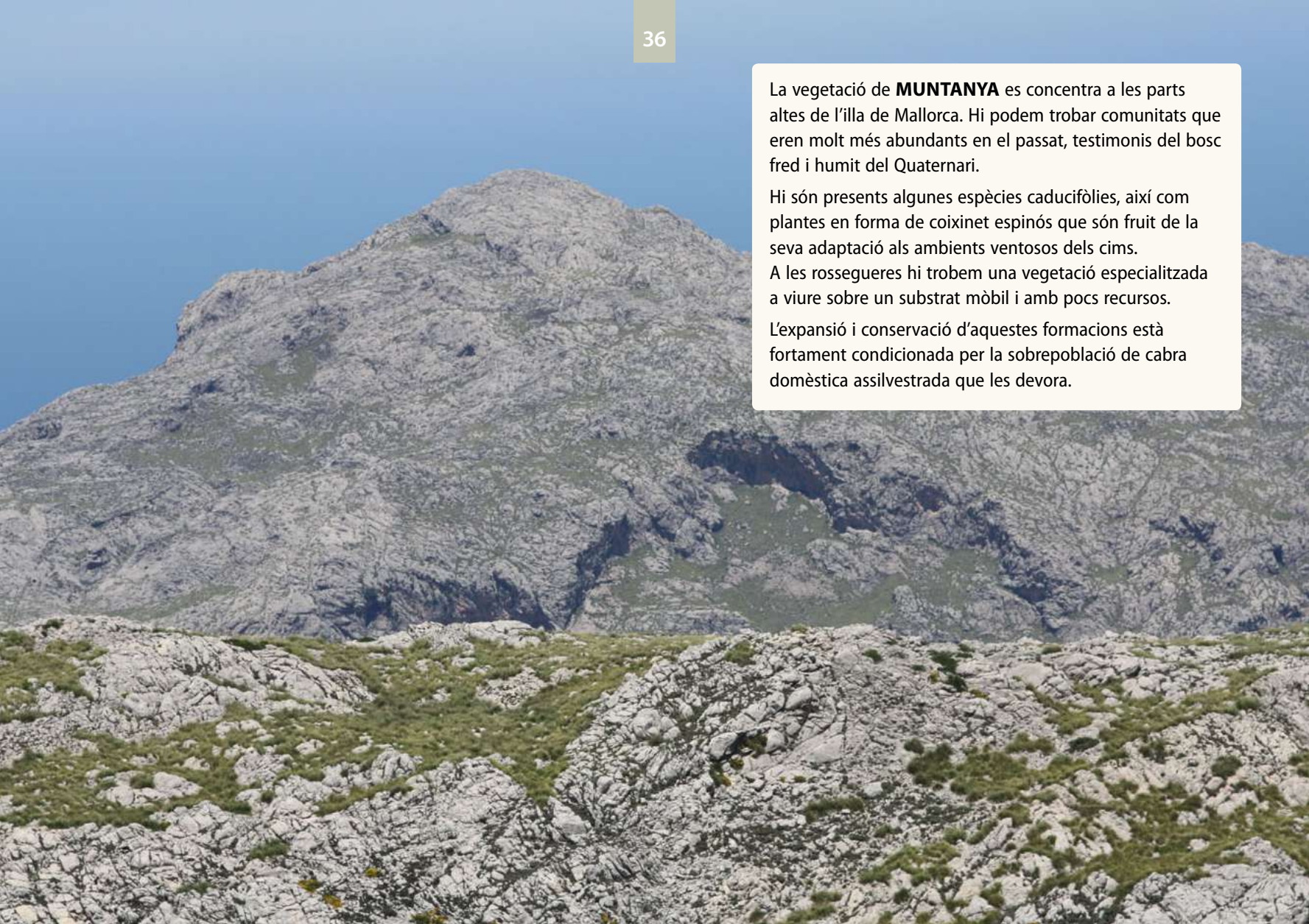

La vegetació de **MUNTANYA** es concentra a les parts altes de l'illa de Mallorca. Hi podem trobar comunitats que eren molt més abundants en el passat, testimonis del bosc fred i humit del Quaternari.

Hi són presents algunes espècies caducifòlies, així com plantes en forma de coixinet espinós que són fruit de la seva adaptació als ambients ventosos dels cims.
A les rossegueres hi trobem una vegetació especialitzada a viure sobre un substrat mòbil i amb pocs recursos.

L'expansió i conservació d'aquestes formacions està fortament condicionada per la sobrepoblació de cabra domèstica assilvestrada que les devora.

Muntanya

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALÇADA	AMPLADA														NÈCTAR	POL·LEN								
Buxus balearica Boix		Ma. Ca.	1-4	2-3									S										✔				
Clinopodium rouyanum	✔	Ma.	0,1-0,3	0,2-0,3									S												✔		
Hypericum balearicum Estepa joana	✔	Ma. Me. Ei. Ca. Dra.	0,5-1,3	0,7-1									S												✔		
Teucrium asiaticum Brutònica	✔	Ma. Me.	0,1-0,4	0,1-0,5									S												✔		
Teucrium balearicum Eixorba-rates blanc	✔	Ma.	0,1-0,3	0,2-0,4									S											✔	✔		

Clinopodium rouyanum

Hypericum balearicum

Els jardins ecosistèmics

Hi ha tants tipus de jardins com persones que els dissenyen. A finals de segle XX va començar a sorgir la idea de la jardineria ecosistèmica, que cerca crear i mantenir jardins que siguin sostenibles i saludables per als ecosistemes locals. Es basa en el coneixement dels ecosistemes naturals i en la comprensió de com les plantes interactuen amb el medi ambient, així com en l'ús de tècniques sostenibles de jardineria per reduir el consum d'aigua, l'ús de pesticides i altres pràctiques de la jardineria tradicional que poden posar en perill la nostra salut i la del medi. La natura al jardí no és només una moda, és una necessitat que afavoreix l'equilibri biològic.

A més a més, promou la diversitat de plantes, incloent espècies natives i autòctones, que són més resistents a les plagues i malalties i requeriran menys aigua i recursos per créixer. Fa servir el compostatge i altres tècniques de fertilització natural per afavorir la salut dels jardins. En general és una manera d'embellir el paisatge i al mateix temps preservar la biodiversitat i els ecosistemes locals. Per això des de la Xarxa Forestal es promouen aquests tipus de jardins en els centres educatius.

Una de les formes de contribuir a la millora de la biodiversitat del nostre jardí és fer que sigui el més atractiu possible per a les **PAPALLONES** i altres insectes pol·linitzadors com ara les abelles. Això no només estimularà la presència d'altres tipus de fauna, sinó que també en farà un lloc més atractiu i agradable.

Per això podeu tenir en compte els següents punts:

» És recomanable que escolliu un lloc del jardí que rebi molta llum solar, que estigui protegit del vent i on es puguin col·locar pedres, troncs i altres elements on les papallones puguin descansar i refugiar-se.

» Podeu plantar espècies amb flors de colors vistosos i que continguin abundant nèctar perquè les papallones adultes puguin alimentar-se.

» És important seleccionar plantes que floreixin en diferents èpoques de l'any, perquè les papallones puguin trobar aliment durant tot l'any.

» Evidentment, eviteu l'ús de qualsevol insecticida o pesticida.

» Les papallones necessiten aigua per sobreviure, se'ls pot posar un plat o una petita font amb aigua neta.

» Podeu investigar les espècies de papallones més comunes a la vostra zona. D'aquesta manera, podreu plantar les flors que aquestes espècies prefereixen.

Amb aquests passos, podreu crear un jardí de papallones que les atraurà i els proporcionarà un hàbitat adequat per viure i sobreviure. Per ajudar-vos, aquí teniu un llistat de les espècies més comunes de **papallones diürnes amb les plantes anomenades hostes o nutrícies** on normalment ponen els ous i de les quals s'alimenten les erugues, d'aquesta forma estimulareu la posta d'ous al vostre jardí i podreu gaudir de tots els estadis del seu cicle vital.

NOM CIENTÍFIC	FAMÍLIA	NOM COMÚ	PLANTES NUTRÍCIES
Argynnis pandora	Nymphalidae	Papallona grossa de les violetes	*Viola* i *Ruta*.
Aricia cramera	Lycaenidae	Rogeta de l'esteperol	Geraniàcies: *Erodium cicutarium*, *Erodium malacoides*, etc. Cistàcies: *Helianthemum* i *Tuberaria*.
Callophrys rubi	Lycaenidae	Verdeta	Lleguminoses: *Lotus*, *Trifolium*, etc. Geraniàcies: *Geranium*.
Celastrina argiolus	Lycaenidae	Blaveta de l'heura	*Hedera helix*. Lleguminoses: *Genista*, *Melilotus*, *Medicago sativa*. *Ilex aquifolium*, *Rubus*, *Arbutus unedo*, *Rhamnus*, *Erica arborea*, *Clematis*, etc.
Charaxes jasius	Nymphalidae	Papallona de l'arbocera	*Arbutus unedo*, *Sorghum*, *Laurus nobilis*, etc.
Coenonympha pamphilus	Satyridae	Grogueta	Gramínies: *Poa annua*, *Festuca*, *Agrostis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Dactylis glomerata*, etc.
Colias crocea	Pieridae	Safranera	Lleguminoses.
Gonepteryx cleopatra	Pieridae	Papallona groga	*Rhamnus alaternus*.
Hipparchia fidia	Satyridae	Papallona de penya	Gramínies: *Oryzopsis*, *Dactylis*, *Cynodon*, *Brachypodium*, *Festuca*, *Poa*, *Lolium*, etc.
Lampides boeticus	Lycaenidae	Blaveta del pèsol	Lleguminoses: *Pisum*, *Vicia*, *Onobrychis*, *Hedysarum*, *Genista*, *Lotus*, *Lathyrus*, *Medicago*, *Astragalus*, etc. *Capparis spinosa*.
Lasiommata megera	Satyridae	Papallona del margall	Gramínies: *Poa*, *Dactylis glomerata*, *Brachypodium*, *Bromus*, *Festuca ovina*, *Agrostis*, *Aegilops*, *Stipa*, *Hordeum*, etc.

NOM CIENTÍFIC	FAMÍLIA	NOM COMÚ	PLANTES NUTRÍCIES
Leptidea sinapis	Pieridae	Blanqueta	Lleguminoses: *Lathyrus*, *Lotus corniculatus*, *Sinapis*, *Vicia*, *Coronilla*, *Medicago*, etc.
Leptotes pirithous	Lycaenidae	Blaveta del romaní	Lleguminoses, Rosàcies, Plumbaginàcies, etc.
Lycaena phlaeas	Lycaenidae	Rogeta	*Rumex* i *Polygonum*.
Lysandra bellargus	Lycaenidae	Blaveta africana	Lleguminoses.
Maniola jurtina	Satyridae	Papallona grossa de garriga	Gramínies: *Brachypodium*, *Elymus*, *Poa annua*, *Festuca*, *Agrostis*, *Dactylis glomerata*, *Stipa*, *Hordeum*, *Anthoxanthum odoratum*, *Bromus*, *Lolium*, etc.
Papilio machaon	Papilionidae	Rei	Umbel·líferes: *Foeniculum vulgare* i *Daucus carota*. Rutàcies: *Ruta*.
Pararge aegeria	Satyridae	Papallona del gram	Gramínies: *Hordeum*, *Elymus*, *Brachypodium*, *Poa*, *Dactylis*, etc.
Pieris brassicae	Pieridae	Blanca de la col	Crucíferes: *Brassica oleracea* , *Brassica napus*, *Cardamine*, *Raphanus*, etc. *Tropaeolum majus*, *Reseda lutea*, etc.
Pieris napi	Pieridae	Blanqueta del rave	Crucíferes: *Brassica oleracea*, *Brassica napus*, *Sisymbrium officinale*, *Sinapis arvensis*, *Nasturtium officinale*, *Biscutella*, *Raphanus*. Resedàcies: *Reseda lutea*, *Reseda alba*.
Pieris rapae	Pieridae	Blanqueta de la ravenissa	Crucíferes: *Brassica oleracea*, *Brassica napus*, *Raphanus*, *Arabis*, *Sinapis*, *Lepidium*, *Biscutella*, *Sisymbrium*, etc. Resedàcies: *Reseda lutea*. *Tropaeolum majus*. *Capparis spinosa*. *Atriplex*.
Polyommatus celina	Lycaenidae	Blaveta africana	Lleguminoses: *Trifolium*, *Medicago*, etc.
Pontia daplidice	Pieridae	Blanqueta tacada	Crucíferes: *Sinapis*, *Sisymbrium*, *Arabis*. Resedàcies: *Reseda luteola*.
Pyronia cecilia	Satyridae	Papallona de garriga	Gramínies: *Brachypodium*, *Aira*, *Poa*, *Festuca*, etc.
Vanessa atalanta	Nymphalidae	Papallona reina	Urticàcies: *Urtica*, *Parietaria*. Compostes: *Carduus*, etc.
Vanessa cardui	Nymphalidae	Migradora dels cards	Compostes: cards. Malvàcies.

Les ABELLES són molt importants com a insectes pol·linitzadors. Es calcula que el 75% dels cultius d'aliments a nivell mundial depenen de la pol·linització per insectes i especialment per abelles. A tota Europa, les poblacions d'abelles i les reserves de mel han disminuït dràsticament des del 2015, en algunes zones fins a un 30% anual a causa de les temperatures extremes, les inundacions, les sequeres i altres fenòmens conseqüència del canvi climàtic. Per això, **també s'han inclòs indicacions al catàleg per donar informació sobre l'interès que cada espècie pot tenir pel que fa a la producció de pol·len i nèctar.**

Les abelles poden arribar a desplaçar-se fins a 3 km en la recerca de pol·len. El nostre jardí pot contribuir a la pol·linització del nostre entorn. **Alguns consells:**

» Poseu a disposició aigua en forma de bassa o pica d'aigua. Hi podeu posar dins algunes pedres que sobresurtin de la superfície o bé senzillament uns taps de suro; les abelles no saben nedar i aquests elements permeten a aquests insectes beure aigua.

» Trieu espècies que impliquin una floració esglaonada al llarg de l'any, d'aquesta manera s'ofereix aliment a les abelles el màxim de mesos possibles.

» Evitau l'ús de pesticides que poden ser perjudicials per a les abelles.

També **podem fer que el nostre jardí sigui atractiu per als OCELLS**. Per això hi ha diversos factors que cal tenir en compte:

» Poseu a disposició aigua en forma de bassa, font, plat o banyera d'aigua. Els ocells necessiten aigua per beure i banyar-se.

» Planteu arbres i arbustos que proporcionin lloc per a la nidificació, refugi i alimentació dels ocells.

» Trieu plantes que atrauen insectes, que són una font d'aliment per als ocells. Trieu flors que floreixin en diferents èpoques de l'any per proporcionar aliments durant tot l'any.

» Oferiu menjar en menjadors d'ocells omplerts de llavors o fruites, o bé planteu flors que produeixen llavors o fruites que els ocells puguin menjar.

» Proporcioneu llocs per a la nidificació amb caixes-niu. Podeu triar caixes-niu amb diferents mides i formes depenent de l'espècie que vulgueu atraure.

» Evitau l'ús de pesticides, que poden ser perjudicials per als ocells i altres animals.

» Creau diferents nivells amb arbres alts, arbustos mitjans i flors baixes per proporcionar diferents zones per als ocells.

» Creau espais oberts perquè els ocells puguin volar i moure's lliurement.

A continuació, teniu una **llista d'espècies d'ocells i el seu tipus d'alimentació** per ajudar-vos a planificar un jardí que sigui atractiu per a ells i gaudir de la seva presència al vostre jardí.

NOM CIENTÍFIC	NOM COMÚ	ALIMENTACIÓ
Carduelis cannabina	Passarell	Granívor. Llavors petites que va cercant enterra. Captura insectes en època reproductiva.
Carduelis carduelis	Cadernera	Granívor. Llavors de cards i altres moltes plantes de la família de les compostes. També consumeix brots florals i llavors de ravenisses (Crucíferes).
Carduelis spinus	Lleonet	Granívor. Llavors de *Pinus halepensis*, *Ulmus minor* i plantes herbàcies. Captura insectes en època reproductiva.
Carduelis chloris	Verderol	Granívor. Llavors de *Pinus halepensis*, *Pinus pinea*, de ravenissa (Crucíferes). Fruits carnosos quan alimenten als polls. Captura insectes en època reproductiva.
Coccothraustes coccothraustes	Durbec	Fruits i llavors. *Rosa* sp., *Olea europaea*, *Celtis australis*. Brots i tiges tendres d'arbres i arbusts.
Columba palumbus	Tudó	Fruits carnosos. *Pistacia lentiscus*, *Olea europaea*, *Quercus*. Fulles de dicotiledònies.
Emberiza cirlus	Sól.lera boscana	Llavors de gramínies. Captura insectes en època reproductiva.
Erithacus rubecula	Ropit	Insectívor. Completa la dieta amb glans de *Quercus* trossejats i fruits carnosos
Fringilla coelebs	Pinsà	Omnívor. Llavors de *Lavandula dentata*, *Heliotropium europaeum*, Girasol, etc. Fruits carnosos. Brots tendres.
Lanius senator	Capsigrany	Utilitza plantes espinoses on clava els insectes que menja.
Loxia curvirostra	Trencapinyons	Llavors de *Pinus halepensis*. Secundàriament altres fruits tant secs com carnosos.
Miliaria calandra	Sól.lera	Llavors de gramínies. Captura insectes en època reproductiva.
Oriolus oriolus	Oriol	Insectívor. Fruits carnosos de *Ficus carica*, *Morus alba*, *Rubus ulmifolius*, *Sambucus*, etc.

NOM CIENTÍFIC	NOM COMÚ	ALIMENTACIÓ
Parus major	Ferrerico	Insectívor. A tardor incorpora fruits carnosos de *Rubus ulmifolius*, *Ficus carica*, *Arbutus unedo*, etc.
Passer domesticus	Gorrió	Omnívor. Llavors de gramínies i fruits carnosos.
Phoenicurus ochruros	Coa-roja de barraca	Invertebrats. Ocasionalment fruits carnosos i llavors.
Phoenicurus phoenicurus	Coa-roja	Insectívor. Durant la migració menja fruits carnosos.
Regulus ignicapilla	Reietó cellablanc	Insectívor. Pot polinitzar *Rahmnus alaternus*.
Serinus serinus	Gafarró	Granívor. Tot tipus de llavors tant de fruit sec com carnós
Streptopelia decaocto	Tórtora turca	Granívor. Principalment de cereals
Streptopelia turtur	Tórtora	Granívor. Principalment de cereals
Sturnus vulgaris	Estornell	Frugívor a tardor i hivern. Fruits carnosos. A primavera i estiu s'alimenta d'invertebrats.
Sylvia atricapilla	Busqueret de capell	Insectívor. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
Sylvia cantillans moltonii	Busqueret de garriga	Insectívor. Pot menjar llavors de plantes herbàcies i fruits carnosos. Pot pol·linitzar d'algunes plantes.
Sylvia melanocephala	Busqueret de cap negre	Insectívor. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
Turdus merula	Mèrlera	Insectívor. Pot menjar llavors de plantes herbàcies i fruits carnosos. Pot pol·linitzar d'algunes plantes.
Turdus philomelos	Tord	Invertebrats. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
Turdus viscivorus	Tord	Invertebrats. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
Luscinia megarhynchos	Rossinyol	Insectívor. Complementa la seva dieta amb fruits carnosos a finals d'estiu i tardor abans de la migració.

«Catàleg de plantes autòctones
del viver forestal de les Illes Balears»

© Text: Carles Cardona Ametller

© Disseny i maquetació: susanacardona.es

© Fotografies: Xarxa Forestal i Carles Cardona Ametller

© de l'edició: Conselleria de Medi Ambient i Territori.
Govern de les Illes Balears.

Impressió: Amadip Esment

Dipòsit legal: PM 00905-2023

Amb la col·laboració de tot l'equip del CEFOR i del Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de la Conselleria de Medi Ambient i Territori.

Citació d'aquesta publicació:
Cardona, C. 2023. Catàleg de plantes autòctones del viver forestal de les Illes Balears. Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl. Conselleria de Medi Ambient i Territori. Govern de les Illes Balears. Palma.

El **Centre Forestal de les Illes Balears** es pot visitar a qualsevol època de l'any, encara que és a final d'estiu i a la tardor quan més planta tenim disponible.

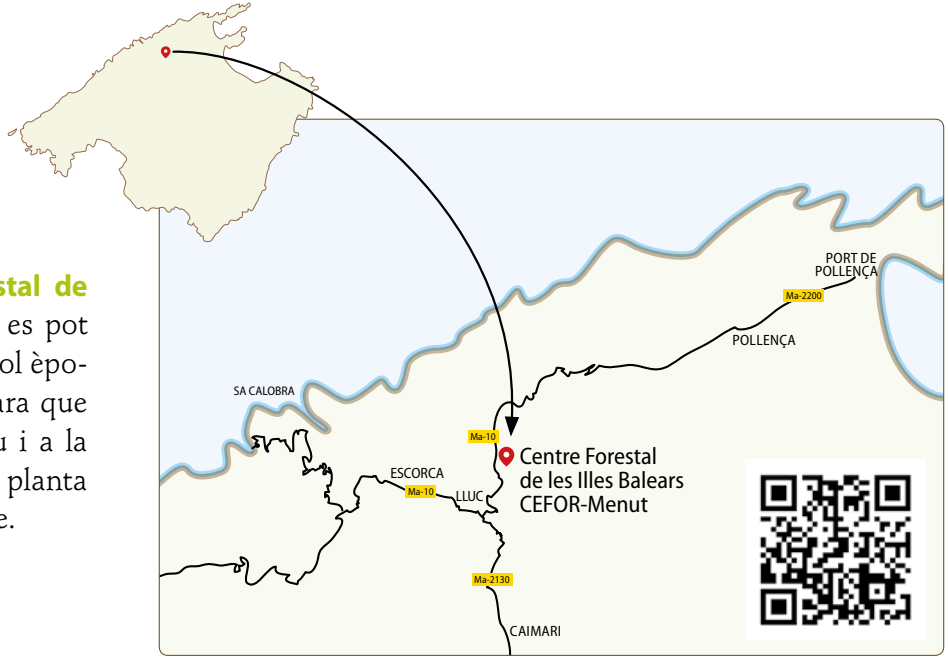

Trobareu els **horaris i més informació** a l'apartat «Boscos» de la web de la Xarxa Forestal:

xarxaforestal.org

GOIB CONSELLERIA MEDI AMBIENT I TERRITORI

90 ANIVERSARI 1933/2023 CEFOR MENUT CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

XARXA FORESTAL